

Komitean työkokous

Aika

14.2.2022 klo 9:00–14:00

Työkokous pidettiin Teams-etäkokouksena

Osallistujat

Pasi Moisio, puheenjohtaja (x)

Kirsi Varhila, sosiaali- ja terveysministeriö, 1. varapuheenjohtaja (x), saapui klo 10.10, poistui klo 11.50

Heli Backman, sosiaali- ja terveysministeriö, 2. varapuheenjohtaja (x)

Liisa Siika-aho, sosiaali- ja terveysministeriö, 3. varapuheenjohtaja (x)

Jäsenet:

Tarja Filatov, Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä (x)

- varajäsen Matias Mäkynen, Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä

Riikka Slunga-Poutsalo, Perussuomalaisten eduskuntaryhmä (x)

- varajäsen Kaisa Juuso, Perussuomalaisten eduskuntaryhmä

Arto Satonen, Kokoomuksen eduskuntaryhmä (x), poistui klo 13.15

- varajäsen Elina Valtonen, Kokoomuksen eduskuntaryhmä

Katri Kulmuni, Keskustan eduskuntaryhmä (-)

- varajäsen Pekka Aittakumpu, Keskustan eduskuntaryhmä (x)

Bella Forsgrén, Vihreä eduskuntaryhmä (x)

- varajäsen Noora Koponen, Vihreä eduskuntaryhmä

Anna Kontula, Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä (x)

- varajäsen Jussi Saramo, Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä

Anders Norrback, Ruotsalainen eduskuntaryhmä (-)

- varajäsen Veronica Rehn-Kivi, Ruotsalainen eduskuntaryhmä (x)

Sari Essayah, Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä (x)

- varajäsen Antero Laukkanen, Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä

Harry Harkimo, Liike Nyt -eduskuntaryhmä (-)

Pysyvät asiantuntijat:

Marjaana Maisonlahti, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Raimo Antila, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Mikko Horko, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Jaana Rissanen, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Essi Rentola, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Eveliina Pöyhönen, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Ulla Härmäläinen, valtiovarainministeriö (x)

Kimmo Ruth, työ- ja elinkeinoministeriö (x)

Virpi Hiltunen, opetus- ja kulttuuriministeriö (x)

Susanna Siitonen, oikeusministeriö (x), saapui klo 9.45

Tommi Laanti, ympäristöministeriö (x)

Outi Antila, Kansaneläkelaitos (x)

Antti Koivula, Työterveyslaitos (x), saapui klo 10.00, poistui klo 12.40

Heikki Hiilamo, Terveystieteiden tutkimuskeskus (x)

Mikko Kautto, Eläketurvakeskus (x)

Ilkka Oksala, Elinkeinoelämän keskusliitto EK (-) Vesa Rantahalvari (x)

Anna Kukka, Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT (x)

Janne Makkula, Suomen Yrittäjät (x), poistui klo 10.05

Pirjo Väänänen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry (x)

Minna Ahtiainen, STTK ry (x), poistui klo 11.55

Katarina Murto, Akava ry (x), klo 11.30 lähtien Heikki Taulu (x)

Hanna Tainio, Suomen Kuntaliitto (x)

Eija Koivuranta, SOSTE Suomen Sosiaali ja terveys ry (x)

Katja Asikainen, Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry (x)

Sari Kokko, Vammaisfoorumi ry (x)

Sihteerit:

Milja Tiainen, sosiaali- ja terveysministeriö (-)

Susanna Rahkonen, sosiaali- ja terveysministeriö (-) Ritva Liukonen (x)

Laila Aho, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Sara Mäkäräinen, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Maarit Lassander, valtioneuvoston kanslia (x), poistui klo 11.50

Laura Honkonen, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Mirva Hyötylä, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Viestintä:

Tuulia Nieminen, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Asiantuntijat:

Jussi Tervola, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (x)

Paula Saikkonen, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (x)

Allan Seuri, valtiovarainministeriö (x)

Fransiska Pukander, valtiovarainministeriö (x)

Asialista

klo 8:50 Teams-yhteyksien testaus

klo 9:00 Työkokous

1. Työkokouksen avaus ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleiksi. Todettiin osallistujat.

Puheenjohtaja kävi läpi kokouksen ohjelman. Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja liitteen mukaisena (liite 1).

2. Vaihtoehtoisten järjestämistapojen selvitys

Jussi Tervola, Paula Saikkonen ja Allan Seuri esittelivät tutkimus- ja arviointijaoston alaisuudessa toimivan asiantuntijatyöryhmän valmisteleman esityksen sosiaaliturvan vaihtoehtoisista järjestämistavoista. Esityksessä käsiteltiin perustuloa, negatiivista tuloveroa, yhtä perusturvaetuutta, osallistumistuloa/-lisää ja perustiliä sekä näiden mallien tulevia vaikutusarviointeja. Käynnissä oleva selvitystyö perustuu komitean kannanotoissa esitettyyn toimeksiantoon selvittää ja arvioida sosiaaliturvan vaihtoehtoisia järjestämistapoja. Selvityksen käsittely jatkuu komitean työkokouksessa 25.4.2022.

KESKUSTELU

Keskustelua käytiin esityksen pohjalta, keskittyen arvioitavien mallien yksityiskohtiin.

Keskustelussa työryhmän jatkotyötä evästettiin seuraavasti:

- Perustulon vaikutusarviointi syytä tehdä 2-3 eri tasolla, jotta vaikutuksia voidaan vertailla. Keskustelua siitä, tulisiko opiskelijat olla perustulon piirissä vai ei. Todettiin, että jos opiskelijat rajataan ulos, ei kyse enää ole perustulosta. Pyyntö käsitellä opiskelijoiden erityiskysymystä ja tehdä erilliset arvioinnit, jos mahdollista. Huomiota pyydetään kiinnittämään myös lasten ja lapsiperheiden asemaan, vaikutusarviointien jälkeen pohdintaa kompensoinnista. Arvioinnissa tulisi huomioida rahoitusvastuissa tapahtuvat muutokset. Myös palveluiden ja

etuuksien yhteensovittaminen sekä velvoittavuuden että palveluiden laadun näkökulmista.

- Yhden perusturvaetuuden osalta toivottiin vertailtavuutta perustulon arviointiin, erityisesti opiskelijoiden ja parin eri etuustason muodossa. Keskustelua herätti osallistumislisän rajaaminen vain työttömyysetuuteen, tässä kuitenkin hyvä huomioida, että osallistumista ei saada simuloinnilla näkyviin. Toiveena esitettiin opiskeluun, työkyvyttömyyteen ja kuntoutukseen liittyvien etuuksien sisällyttäminen arvioitavaan malliin. Myös tämän mallin arvioinnissa huomiota syytä kiinnittää rahoitusvastuissa tapahtuviin muutoksiin.
- Perustilin vaikutusarviointia toivottiin erikseen opiskelun ja työttömyyden osalta. Ehdotettiin myös vuorotteluvapaajärjestelmän sisällyttämistä tarkasteluun. Huomio mahdollisuuksien mukaan myös muuhun sosiaaliturvaan, erityisesti opiskelun, työttömyyden ja sairastamisen välisiin kytköksiin, siirtymisiin ja päällekkäisyyksiin.

Yhteenvedona puheenjohtaja totesi, että selvitystyötä voidaan jatkaa työryhmän esittämien kolmen mallin pohjalta, sekä keskustelussa esiin nousseiden huomioiden ja tarkennusten pohjalta. Perustuloa ja yhden perusturvaetuuden mallia tarkastellaan 2-3 tasolla, ja niiden vaikutusarviot pyritään tekemään vertailukelpoisiksi. Yhden perusturvaetuuden malliin selvitetään mahdollisuutta sisällyttää mm. opiskeluun, työkyvyttömyyteen ja kuntoutukseen liittyviä etuuksia. Perustilimallin osalta selvitetään mahdollisuutta tarkastella erikseen työttömien ja opiskelijoiden osalta.

TAUKO

3. Tilannekatsaus negatiivisen tuloveron valmisteluun

Fransiska Pukander esitteli negatiivisen tuloveron kokonaisuuden valmistelun tilannetta. Kokonaisuuteen liittyy negatiivisen tuloveron lisäksi työtulotuen mahdollisuuksien arviointi. Työtulotukeen liittyvät kysymykset ovat työllistäneet työryhmää enemmän tähän

mennessä. Negatiivisen tuloveron kokeilu on ollut tarkoitus käynnistää vielä tällä hallituskaudella, mutta sen suhteen työ on ollut vielä alustavaa. Työryhmän toimikausi päättyy 30.6.2022.

KESKUSTELU

Negatiivisella tuloverolla (negative income tax) ja työtulotuella (earned income tax credit) on molemmilla tutkimuskirjallisuudessa vakiintuneet määritelmänsä. Negatiivinen tulovero ja työtulotuki ovat eri asioita eikä näitä tulisi sekoittaa keskenään.

Kuntaverotuksen vaikutukset syytä pitää mielessä työtulotuessa.

Johtopäätökset: Komitean työssä keskeiset käsitteet hyvä pitää selkeinä. Komitea seuraa jatkossakin kiinnostuksella työryhmän työtä, keväällä seuraava tilannekatsaus komitealle.

4. Asumisen tuet ja asuntopolitiikka

Tommi Laanti esitteli asuntopolitiikan ajankohtaista tilannetta ja asumisen tukien suhdetta asuntopolitiikkaan.

5. Yleisen asumistuen ruokakunta ja yksilöllistämisen mahdollisuudet

Mikko Horko esitteli asumistuen yksilöllistämistä koskevaa valmistelua asumisen jaostossa. Jaosto on teettänyt työnsä tueksi laskelmia täydellisen yksilöllistämisen vaikutuksista ja keskeiset tulokset on koottu muistioon (liite 3). Jaosto esittää, ettei asumistuen yksilöllistämistä selvitetäisi eteenpäin ainakaan siten, että asumistuki muutettaisiin täysin yksilölliseksi. Nykyisen järjestelmän ongelmiin pyritään vielä kevään aikana löytämään muita ratkaisuehdotuksia.

KESKUSTELU

Pitkän aikavälin kehittämisessä on syytä pitää yksilöllisyys mukana, sillä jännite sukupolvien välillä on olemassa siinä, millainen elatusvelvollisuus koetaan

oikeudenmukaisena. Ikääntyvillä voi olla kiinnostusta asua yhdessä ilman avoliittoa.

Opiskelijoiden osalta tulisi vielä pohtia paluuta malliin, jossa asumisen tukeminen oli osa opintojen tukemista kuitenkin varmistaen tuki koko vuodelle. Lisäksi muina asumisen

tukemiseen liittyvinä asioina nousi esiin varallisuusehdon palauttaminen asumistukeen, asumisen tukien työllisyysvaikutukset ja omavastuun määrittely niin, että ihmiset hakeutuvat halvempaan asumiseen.

Johtopäätökset: Komitea on yksimielinen siitä, ettei täydellistä yksilöllistämistä kannata tässä vaiheessa selvittää eteenpäin. Opiskelijoiden tukeminen omasta järjestelmästä voidaan ottaa jaostossa jatkotarkasteluun. Jaosto palaa myös kysymyksiin, jotka liittyvät asumisen tukemiseen kahdesta eri järjestelmästä (asumistuesta ja toimeentulotuesta) ja siinä myös omavastuukysymykset nousevat esiin.

6. Tilannekatsaus haku- ja maksuajankohtia, perhekäsitteitä ja tulokäsitteitä koskevista selvityksistä

Ajan puutteen vuoksi hallintojaoston työtä ei ehditty esityksen muodossa käymään läpi. Jaosto on työstänyt aiheesta muistion haku- ja maksuaikojen yhtenäistämiseksi ja se on komitealle jaetuissa materiaaleissa (liite 4). Muistio todettiin tässä vaiheessa tiedoksi.

7. Yhteenveto ja jatkotyö

Puheenjohtaja kiitti osallistujia ja päätti kokouksen.

Liitteet

Liite 1 Pöytäkirjan luonnos

Liite 2 Diaesitys

Liite 3 Yleisen asumistuen ruokakunta ja yksilöllistämisen mahdollisuudet -muistio

Liite 4 Muistio haku- ja maksuajoista